

Kā norakstīt aizdevumu?

10. Okt. 2016

<http://ifinances.lv/raksti/nodokli/uznemumu-ienakuma-nodoklis/ka-norakstit-aizdevumu/10273>

Aija Lasmane, Vecākā nodokļu menedžere, ZAB "SORAINEN",

Uzņēmums, vienojoties ar parādnieku (sabiedrība ar ierobežotu atbildību), labprātīgi atsakās saņemt atpakaļ izsniegto aizdevumu. Kā norakstīt šo aizdevumu? Vai tas radīs kādas nodokļu sekas?

Aizdevuma norakstīšana radīs nodokļa sekas gan tā aizdevējam, gan aizņēmējam. Aizdevējam radīsies ar debitoru parādu norakstīšanu saistītas izmaksas, kas nebūs atskaitāmas ar uzņēmumu ienākuma nodokli (UIN) apliekamā ienākuma aprēķinā. Lai šādas izmaksas varētu atskaitīt ar UIN apliekamā ienākuma aprēķinā, jāizpildās šādiem likuma "Par uzņēmumu ienākuma nodokli" (likums par UIN) [9.pantā](#) paredzētiem nosacījumiem:

- šī parāda summa ir norakstīta no nedrošiem parādiem paredzēto speciālo uzkrājumu summas vai tieši zaudējumos (izdevumos) UIN maksātāja grāmatvedībā kārtējā taksācijas periodā vai kādā no iepriekšējiem taksācijas periodiem;
- debitors ir Latvijas vai citas Eiropas Savienības dalībvalsts vai Eiropas Ekonomikas zonas valsts rezidents, vai to valstu rezidents, ar kurām Latvija noslēgusi konvencijas par nodokļu dubultās uzlikšanas un nodokļu nemaksāšanas novēršanu, ja šīs konvencijas ir stājušās spēkā.

Tāpat ir jāizpildās vismaz vienam no šādiem kritērijiem:

- debitors ir valsts vai pašvaldības kapitālsabiedrība, kas likvidēta atbilstoši attiecīgas institūcijas lēmumam;
- ir tiesas spriedums par parāda piedziņu no debitora un tiesu izpildītāja akts par piedziņas neiespējamību un komercsabiedrība — debitors ir izslēgts no Latvijas Republikas Uzņēmumu reģistra;
- ir tiesas spriedums par parāda piedziņu no debitora — fiziskās personas — un tiesu izpildītāja akts par piedziņas neiespējamību vai, ja debitora parāda piedziņa tiesas ceļā nav iespējama lietderības apsvērumu dēļ sakarā ar to, ka debitora parāda summa ir mazāka nekā ar tās atgūšanu saistītie izdevumi, ja iepriekš ir veikti pasākumi parāda atgūšanai, ievērojot nosacījumu, ka attiecīgā debitora parāda summa nepārsniedz 0,2% no UIN maksātāja taksācijas gada neto apgrozījuma;

- parāda summa nav atgūta no debitora — fiziskās personas, kas nav ar uzņēmumu saistīta persona, dzēšot tam izsniegto aizdevumu un ievērojot nosacījumu, ka attiecīgā dzēstā summa saskaņā ar likuma "Par iedzīvotāju ienākuma nodokli" [9.pantu](#) netiek aplikta ar iedzīvotāju ienākuma nodokli.

Tātad, ja iepriekš minētie nosacījumi nav izpildīti (ko, neīstenojot aizņēmēja maksātnespējas un bankrota procedūras, visticamāk, nav iespējams paveikt), aizdevējam ir jāpalielina savs ar UIN aplikamais ienākums par neatmaksātā aizdevuma summu.

Turklāt pastāv risks, ka Valsts ieņēmumu dienests aizdevēja rīcību, proti, to, ka viņš neveic nepieciešamās darbības aizdevuma atgūšanai, uzskatīs par tādu, kas liecina par dāvinājuma došanu. Dāvinājums Civillikuma [1912.panta](#) izpratnē ir tiesisks darījums, ar kuru kāds aizdevības piešķir otram bez atlīdzības kādu mantisku vērtību. Šāda definīcija atbilst arī situācijai, kad aizdevējs labprātīgi atsakās no aizdevuma atmaksas. Šādā gadījumā aizdevējam norakstītais aizdevums būtu jāiekļauj uzņēmuma ar saimniecisko darbību tieši nesaistītajos izdevumos saskaņā ar likuma par UIN [5.panta](#) 4.daļu un jāpiemēro tiem koeficients 1,5. Tātad aizdevējam par izsniegtā un neatmaksātā aizdevuma vērtību, kas ir palielināta ar koeficientu 1,5, ir jāsamaksā UIN 15% apmērā.

Savukārt aizņēmējam šāds neatmaksājams aizdevums ir uzskatāms par ieņēmumiem, no kuriem arī jāmaksā UIN 15% apmērā.

Lai ieteiktu nodokļu ziņā optimālāku aizdevuma norakstīšanas variantu, ir nepieciešama detalizētāka situācijas analīze.